

הכונס פרק ששי בבא קמא

לא אם אמרת בשומר חנם. נראה דקאי אהא דזעני למילף בשלמי המפקיד (ב"מ דף מא: ושם) שליחות יד בשומר שער משומר חנם אע"ג דשומר שער מתחייב קרנא בלא שבויה קסבר האי תנא מפילא בשבויה עדיפא דאמרה דשומר חנם ושביה בשומר שער איפו"ק אלא דפרקא ראשונה נראה דשומר חנם ופשיה בשומר שער איפו"ק אלא דפרקא השואל (שם דף זד:) לא קיימא לן אלא משום דקרנא בלא שבויה עדיפא ועוד קשה דבסמוך גבי ק"ו שאין עליו משום דפר"ך מה לשומר שער שן משלם תשלומי כפל כו' כלומר ולכך דין הוא שמתחייב בגניבה ואבידה אחרונה כיוון דחומר הוא ה"ל לומר שלא יתחייב כדי שיתחייב כפל וי"ל דהא פשיטא עדיפא חומרה דקרנא בלא שבויה מחומרה דכפילא בשבויה דמי יודע שיצא לידו כן ולכן יש לנו להעמיד פרשה שניה שחייב קרנא בגניבה ושומר שער שהוא חומר ופרשה ראשונה שפטור בשומר חנם דדבר פשוט הוא שזה חומר מזה אבל לעשות פירכא על ק"ו שפיר פרכיא מכפל אע"פ שהוא חומרה קטנה כיוון שאין צלמת אע"פ שיש צלמת חומרה אחרת חמורה ממנה והאי תנא דבסמוך דקסבר קרנא בלא שבויה עדיף מכפילא בשבויה ש"ל דאפי"ן פירכא אין לעשות ממנה מפני שזה קולטו גרמה לו שמתחייב בכפל זה חומרתו גורמת לו שפטור מכפל וכה"ג איכא בריש ב"מ (דף ז: ושם) גבי ר' מייא תורת הזמה לא נמצא **ש"ש משלם** תשלומי כפ"ל בטוען מענת לסמים מווי"ן. אבל אי גזנן הוא נחא דטוען טענת גזנן ומנלל שהוא בידו לא משלם כפל וא"ת אכתי נמצא ש"ש משלם כפל בטוען טענת גזנן בצעלים ושמה אין סידך כפל בטוען טענת גזנן בענין זו ואפי"ן סידך אין לחוש אי המ"ל ולטעמך ולא קאמר: **קסבר** האי תנא קרנא בלא שבויה עדיפא. וא"ת ורב יוסף דס"ל לעיל אליבא דההוא תנא דלפטור מווי"ן (הוא וגם סובר אותו תנא כפילא בשבויה עדיף א"ע) מנלן גניבה ואבידה בשואל דמשומר שער לא יליף וכן יש להקשות לרבי יוחנן דלסקינא לעיל אליבא דקסבר לפטור מווי"ן גזנן הוא ובהמפקד (ב"מ דף מא:) מוכח דקסבר כפילא בשבויה עדיפא בשמעתא דשליחות יד לריכה חסרון וכן סבר התם ר"א ובמרוצה (לקמן דף עט: ושם) ס"ל דבי מיטמר מתחייבי גזנן הוא אע"פ שצעלים רואין ומסתמא ס"ל הכי בצלמים מווי"ן וי"ל דנקא להו מובי ישאל וי"ו מוסיק על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ותחתון מעליון כדמסיק בפרק השואל (ב"מ דף נה: ושם) ולאוהא מתקנה לא נעטרך ק"ו של ברייתא זו והא דמייתי ליה התם היינו מקמי דתיקו ליה מובי ישאל וילמד מתחתון מעליון:

מוסף רש"י

שכן משלם כפל בטוען טענת לסמים מווי"ן. דלפינו מייסירי תשלומי לנחט דהו חנם ויפוק טענת גזנן דהו לעין כפל אם נעטע וכו' עדיף שיהא אלא, תחלה בשואל שיהי גזנן לרבי כפל, רבי טעין ואמר לפטור מווי"ן על ויטל, מחייב את עמו בקרן (ב"מ דף ז:) קרנא בלא שבויה עדיפא מכפילא בשבויה. אין זו שבויה, דקרנא דמחייב ליה לטולא מבי טעין לפטור מעניה וטלוי נלא שבויה עדיפא להיות חמורה משומר שער האז לרבי כפל אם כפ"ר ושעטע על קן לשקר ואם אמת אמר פטור מן מחפלו וכו"ג איכא בריש ב"מ (דף ז: ושם) גבי ר' מייא תורת הזמה לא נמצא **ש"ש משלם** תשלומי כפ"ל בטוען מענת לסמים מווי"ן. אבל אי גזנן הוא נחא דטוען טענת גזנן ומנלל שהוא בידו לא משלם כפל וא"ת אכתי נמצא ש"ש משלם כפל בטוען טענת גזנן בצעלים ושמה אין סידך כפל בטוען טענת גזנן בענין זו ואפי"ן סידך אין לחוש אי המ"ל ולטעמך ולא קאמר: **קסבר** האי תנא קרנא בלא שבויה עדיפא. וא"ת ורב יוסף דס"ל לעיל אליבא דההוא תנא דלפטור מווי"ן (הוא וגם סובר אותו תנא כפילא בשבויה עדיף א"ע) מנלן גניבה ואבידה בשואל דמשומר שער לא יליף וכן יש להקשות לרבי יוחנן דלסקינא לעיל אליבא דקסבר לפטור מווי"ן גזנן הוא ובהמפקד (ב"מ דף מא:) מוכח דקסבר כפילא בשבויה עדיפא בשמעתא דשליחות יד לריכה חסרון וכן סבר התם ר"א ובמרוצה (לקמן דף עט: ושם) ס"ל דבי מיטמר מתחייבי גזנן הוא אע"פ שצעלים רואין ומסתמא ס"ל הכי בצלמים מווי"ן וי"ל דנקא להו מובי ישאל וי"ו מוסיק על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ותחתון מעליון כדמסיק בפרק השואל (ב"מ דף נה: ושם) ולאוהא מתקנה לא נעטרך ק"ו של ברייתא זו והא דמייתי ליה התם היינו מקמי דתיקו ליה מובי ישאל וילמד מתחתון מעליון:

לא אם אמרת בשומר חנם. נראה דקאי אהא דזעני למילף בשלמי המפקיד (ב"מ דף מא: ושם) שליחות יד בשומר שער משומר חנם אע"ג דשומר שער מתחייב קרנא בלא שבויה קסבר האי תנא מפילא בשבויה עדיפא דאמרה דשומר חנם ושביה בשומר שער איפו"ק אלא דפרקא ראשונה נראה דשומר חנם ופשיה בשומר שער איפו"ק אלא דפרקא השואל (שם דף זד:) לא קיימא לן אלא משום דקרנא בלא שבויה עדיפא ועוד קשה דבסמוך גבי ק"ו שאין עליו משום דפר"ך מה לשומר שער שן משלם תשלומי כפל כו' כלומר ולכך דין הוא שמתחייב בגניבה ואבידה אחרונה כיוון דחומר הוא ה"ל לומר שלא יתחייב כדי שיתחייב כפל וי"ל דהא פשיטא עדיפא חומרה דקרנא בלא שבויה מחומרה דכפילא בשבויה דמי יודע שיצא לידו כן ולכן יש לנו להעמיד פרשה שניה שחייב קרנא בגניבה ושומר שער שהוא חומר ופרשה ראשונה שפטור בשומר חנם דדבר פשוט הוא שזה חומר מזה אבל לעשות פירכא על ק"ו שפיר פרכיא מכפל אע"פ שהוא חומרה קטנה כיוון שאין צלמת אע"פ שיש צלמת חומרה אחרת חמורה ממנה והאי תנא דבסמוך דקסבר קרנא בלא שבויה עדיף מכפילא בשבויה לימא מסייע ליה ה"השוכר פרה מחבירו ונגנבה ואמר הלה הריני משלם ואינו נשבע ואח"כ נמצא הגנב משלם תשלומי כפל לשוכר סבורה כרבי יהודה דאמר שוכר בנושא שער דמי ומדקתני ואמר הריני משלם ואינו נשבע מכלל דאי בעי פטר ליה נפשיה בשבויה ה"ד כגון דקא טעין טענת לסמים מווי"ן וקתני ואח"כ נמצא הגנב משלם תשלומי כפל לשוכר ש"מ לסמים מווי"ן גנב הוא אמרי מי סברת כר"י דאמר שוכר בנושא שער דמי דלמא כר"מ ס"ל דאמר שוכר בשומר חנם דמי איבעית אימא כדמחליף רבה בר אבוה ותני שוכר כיצד משלם ר"מ אומר כשומר שער ר"י אומר כשומר חנם רבי זירא אמר הכא **במאי עסקינן בטוען טענת לסמים מווי"ן ונמצא לסמים שאינו מווי"ן.** נפלה לגינה ונהנית משלמת מה שנהנית: אמר רב 'בנחבטה אבל אכלה אפילו מה שנהנית אינה משלמת לימא רב למעמיה דאמר רב היה לה שלא תאכל אמרי הכי השתא אימור דאמר רב התם היה לה שלא תאכל היכא דאיתוקא היא דמצי א"ל מריה דפירי לא משלמא היה לה שלא תאכל לאוזקי היא אחרוני דפטורה לשלומי מי אמר אלא לא

היא [ולא ידענא היכא תניא]: **ככל** שעל ידי גזנן זין מווי"ן וזין שאינו בגניבה ואבידה הלכך כשנמצא שקרן שער שאינו משלם כפל. בטענת גזנן שאינו מווי"ן חפ"י נמלאת בידו דהא מעיקרא לא הוה פטר נפשיה מקרנא: **אלא** אין לי. שיהא שואל חייב: **אלא** בשבויה ומסה. שהן אונס: **שפט** רב שזורה ומסה. דמתיב ציה ומת או נשבר או נשבה ויחייב נפשיה או נשברת ה' מהיה זין שיהיה (שמות שבויה) **חייב בגניבה ואבידה.** דלמתיב ציה [שם] אם גזנן גזנב וגו' מה לקומר שער כו'. תאמר נשואל שאין בו כפל לעולם דהא מייחייב באונסין דלמתיב ונשבר או מת וכי נמי טעין לפטור מווי"ן נטלו הימנו הוה מייחייב נפשיה דקרנא ואי שאינו צל לגזנב את הקרן לא יטלס כפל: **קסבר האי סנה.** דוושבר או מת: **קרנא בלא שבויה עדיפא מכפילא בשבויה.** שואל עדיף שמתחייב בשבויה ומתה בלא שום שבויה עדיף שמתחייב בשומר שער שפטור עליהן ואע"פ שיש בשומר שער כפל בטוען טענת לסמים מווי"ן אין זה חומר דכפל אינו בשומרין עד שיבעט לשקר שנגנבה הימנו ואח"כ צלו עדים בפרק מרוצה (לקמן דף ג:) הלכך קנסא משום שבויה הוא דקנסיה רחמנא: **מסייע ליה.** ולפטור מווי"ן גזנן הוא: **ואינו נשבע.** דאי בעינא משתבע דנגנבה מנפטרנא: **לשוכר.** דכיון דטילס נמלאת הגניבה שלו: **סבורה.** רבנן דצענו לסייעיה לרבי יוסף מהא ר"י היא דאמר שוכר בשומר שער דמי כהשוכר את הפועלים (ב"מ דף נה:) ומחייב בגניבה: **ומדקתני.** אינו נשבע מכלל דאי צעי אשתבויה דנגנבה דקטעין הוה מפטר והכי דמי דמי דמפטור הא מייחייב בגניבה אלא דאי דקטעין לטעין מווי"ן גזנבה בחזקה וקתני דכי נמלאת אוחו לטעין משלם כפל: **שוכר כשומר חנם דמי.** ובגזנן שאינו מווי"ן הוה פטר נפשיה מעיקרא: **ואי צעיה אימא.** לעולם ר"י היא ובגזנן שאינו מווי"ן: **וכדמחליף רבה בר אבוה.** כהשוכר את הפועלים [שם]: **ר' זירא אמר.** לעולם כשומר שער דמי ואפי"ן הכי לא תסייעיה דהאי דקתני כפל צלפטוס שאינו מווי"ן קאמר וקתני רישא אינו נשבע מכלל דאי צעי פטר נפשיה (ה) במאי עסקינן בטוען טענת לסמים מווי"ן הלכך אי צעי איפטר וכשנמצא הגנב נמצא שאינו מווי"ן ובר כפל הוא: **אמר רב.** האי דקתני מה שנהנית משלמת שנחבטה קאמר כשחבטה"ה על הנחושה שיקעמן בקרקע והפסידם והיא נהנית שלא לקחה מקרקע: **ופרכין אכל אכלה אפי"ן מה שנהנית לא משלמת.** בתמייה: **לימא רב לעמיה דאמר.** גבי הכניס פירותיו לתוך חבירו בלא ברשות שזור שנגמ את הפרה (לעיל דף מה:) דקתני הוזהר בהם צהמה של צע"ה חייב צעל הפירות ואמר רב כשהחלוקה בהן שני אכל אכלה והתריחא פטור המכניס דהוה לה שלא תאכל והכא נמי אמר צעל הבהמה בירידתה אנוסה היא שהי נפלה ובאילתה היה לה שלא תאכל ומה איני יכול לעשות: (לא

תורה אור השלם

1. וכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת בגללו אין עמו שלם ושלם שמות ככ"ו

הגהות הב"ח

(א) גבי שוכר כשומר חנם דמי. י"ב אע"ג דרביה ה"ב לעיל דמיה דכפילא מיסוף שיהי חייב מיהא אף שהוא ע"מ דחייב בגניבה כיון דלאקטעה גביר ברייתא מי' ביהו דוקא שנגנבה בחמוט ענין שגביר ברייתא גרמו כו' כדמכחו מוס' לעיל ע"א ד"ה א"ל מודיעא ק"ו ע"ש: (ב) רש"י ד"ה רבי זירא וכו' פטר נפשיה הכא נמלי:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה לא אם אמרת וכי ולא ידענא ע"י צביט דף כ"ה ע"כ רש"י ד"ה מלן שמתה וכו':

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה נפלה כו' והוא כו'. י"ב והלכתי מולק על זה ופטר דל"ן זה פשיעה ובי אלוהא פוגבה כו'.

רב. האי דקתני מה שנהנית משלמת שנחבטה קאמר כשחבטה"ה על הנחושה שיקעמן בקרקע והפסידם והיא נהנית שלא לקחה מקרקע: **ופרכין אכל אכלה אפי"ן מה שנהנית לא משלמת.** בתמייה: **לימא רב לעמיה דאמר.** גבי הכניס פירותיו לתוך חבירו בלא ברשות שזור שנגמ את הפרה (לעיל דף מה:) דקתני הוזהר בהם צהמה של צע"ה חייב צעל הפירות ואמר רב כשהחלוקה בהן שני אכל אכלה והתריחא פטור המכניס דהוה לה שלא תאכל והכא נמי אמר צעל הבהמה בירידתה אנוסה היא שהי נפלה ובאילתה היה לה שלא תאכל ומה איני יכול לעשות: (לא

סבורה כר' יהודה דאמר שוכר בנושא שער דמי. משום דהכי ק"ל כסתם מתני' צפ' בתרא דשבויה (דף מט.) דקתני נושא שער והשוכר משלמים את הגניבה ואת האבידה ורבי ירמיה נמי אית ליה הכי בהמפקד (ב"מ דף לו: ושם) גבי פעמים ששניהם נחטתא כו' וצביעות בריש פרק אלמנה (ד' סו: ושם) גבי כהן ששכר פרה ומשראל דמסיק דהיי דמייחייב בגניבה ובאבידה גבי חוזאי וייחייבו רבא ומסיק דנגנבה: **וא"י** בעיה אימא ברמחיה כו'. לא י"מ מדי אלא לפי דבריו דעבי לאוקמת כר"י רובה להשיב לו ובהזמני (ב"מ ד' פ:) איכא כה"ג ואי בעית אימא כדמחליף רבה בר אבוה והתם יתיישב טפי שאומר כן כדי להעמיד התם מתני' כר"מ ושמה אגב שהביו חס הביאו כאן: (נ) **נפלה** לגינה (ו)הויקפה משלמת מה שנהנית. (א) והוא שאינה יכולה לירד דל"כ אפי"ן נפלה משלמת מה שהיקפה דמחילתה בפשיעה וסופה צאונס הוא וסיפא דקתני ירדה אורחא דמילתא נקט והוא הדין נפלה כיון שיכולה לירד: אי"ן

רב. האי דקתני מה שנהנית משלמת שנחבטה קאמר כשחבטה"ה על הנחושה שיקעמן בקרקע והפסידם והיא נהנית שלא לקחה מקרקע: **ופרכין אכל אכלה אפי"ן מה שנהנית לא משלמת.** בתמייה: **לימא רב לעמיה דאמר.** גבי הכניס פירותיו לתוך חבירו בלא ברשות שזור שנגמ את הפרה (לעיל דף מה:) דקתני הוזהר בהם צהמה של צע"ה חייב צעל הפירות ואמר רב כשהחלוקה בהן שני אכל אכלה והתריחא פטור המכניס דהוה לה שלא תאכל והכא נמי אמר צעל הבהמה בירידתה אנוסה היא שהי נפלה ובאילתה היה לה שלא תאכל ומה איני יכול לעשות: (לא